

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Сеньків Мар'яни Ігорівни на тему: "Транспортна і розподільча геологістика в Західному регіоні України", подану на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук за спеціальністю 11.00.02 – економічна та соціальна географія

Актуальність обраної теми дисертаційного дослідження та її зв'язок з державними та галузевими науковими програмами, планами, темами.

У сучасних умовах євроатлантичного спрямування розвитку України як незалежної європейської держави зростає актуальність дослідження географічних аспектів логістичної діяльності, зокрема, в Західному регіоні України. Рациональна геопросторова організація логістичних потоків є вагомим чинником інтеграції України у європейський та світовий економічний простір. У цьому зв'язку підвищеної актуальності здобувають геологістичні дослідження, що охоплюють вивчення суспільно-географічних передумов та просторової організації територіальних логістичних систем. Такі дослідження особливо актуальні для ЗРУ з огляду на його надзвичайно вигідне транспортно-географічне положення, розгалужену транспортну мережу, господарський та логістичний розвиток і широкі можливості участі у європейських логістичних проектах.

Геологістика є новітнім науково-практичним напрямком, тому не всі її аспекти є достатньо дослідженими як у вітчизняній, так і в зарубіжній географічній літературі. В Україні геологістику часто ототожнюють з логістикою або з географією транспорту, що звужує розуміння цього поняття. У той же час, за кордоном під геологістикою нерідко розуміють лише застосування географічних інформаційних систем (ГІС) в управлінні ланцюгами поставок, що применшує її науково-практичні можливості. Бракує комплексних суспільно-географічних досліджень, які б охоплювали різні аспекти транспортної та розподільчої геологістики для певної території.

Тема дисертаційного дослідження пов'язана з напрямком науково-дослідної роботи географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка за темами: "Суспільно-географічні проблеми західноукраїнського

прикордоння” (№ держреєстрації — 0111U008013) та “Суспільно-географічні проблеми західноукраїнського регіону у руслі євроінтеграції та стратегії східного партнерства” (№ держреєстрації — 0114U004138).

Структура та обсяг дисертації.

Робота складається із вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Результати дослідження викладені на 210 сторінках, з них основного тексту 167 сторінки. Список використаних джерел включає 150 найменувань. Дисертація містить 5 таблиць, 38 рисунків.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та оформлення.

Дисертаційна робота Сеньків М.І. логічно побудована, грамотно структурована, вміщує важливі наукові та практичні результати. Структура роботи відповідає поставленим завданням.

У вступі висвітлено актуальність теми, сформульовано об’єкт та предмет дослідження, мету та завдання дослідження, наукову новизну та особистий внесок дисертанта.

У першому розділі проаналізовано наукові праці сучасних вітчизняних та зарубіжних авторів з геологістики, виділено головні напрямки геологістичних досліджень, вивчено поняттєво-термінологічний апарат геологістики, сформульовано авторські дефініції найважливіших понять.

У другому розділі серед суспільно-географічних передумов логістичної діяльності досліджено транспортно-логістичне положення регіону, розміщення суб’єктів логістичної діяльності та транспортної інфраструктури, а також головні центри виробництва і споживання в регіоні.

У третьому розділі застосовано еквідистантний аналіз до вивчення положення поселень як осередків логістичної діяльності в регіоні стосовно головних міст, міжнародних транспортних коридорів і прикордонних пунктів пропуску; охарактеризовано регіон з погляду транспортної та розподільчої логістики; на прикладі зернової логістики показано форми геопросторової організації логістичної діяльності; запропоновано перспективні міста для

створення логістичних габів; представлено ідею та розрахунок індексу регіональної логістичної діяльності, а також виконано багатовимірну типологію областей регіону за головними логістичними показниками.

У четвертому розділі розв'язано дві оптимізаційні задачі транспортної логістики і дві оптимізаційні задачі розподільчої логістики. Зокрема, задача про мінімальне дерево на графі, транспортна задача лінійного програмування, задача мінімуму сумарних відстаней, задача мінімуму квадратів сумарних відстаней (центрографія).

У п'ятому розділі здійснено аналіз п'яти груп проблем транспортної та розподільчої логістики в регіоні, зокрема: 1) проблеми діяльності суб'єктів логістики; 2) проблеми транспортних мереж; 3) проблеми функціонування регіональної логістичної системи та створюваних нею пасажирських і вантажних потоків; 4) проблеми законодавчої бази логістичної діяльності; 5) проблеми статистичної інформації з логістики і геологістики.

У цілому слід відзначити, що в дисертаційній роботі Сеньків М. І. досліджено суспільно-географічні передумови та геопросторову організацію логістичної системи Західного регіону України і показано приклади її оптимізації. Визначено авторську суть головних термінів, досліджено передумови розвитку логістичної системи регіону та її структуру, вивчено геопросторову організацію зернової логістики, показано можливості широкого застосування методів оптимізації до планування логістичної діяльності, запропоновано мережу логістичних габів у ЗРУ.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій і наукова новизна.

Наукові положення, що виносяться на захист, аргументовані аналізом значного обсягу зібраної інформації. Достовірність висновків, що викладено в дисертації Сеньків М. І., базується на опрацюванні літературних джерел, статистичних матеріалів. Отримані дані опрацьовано з використанням статистичних та математичних методів і проаналізовано змістовно.

У дисертаційній роботі Сеньків М. І. обґрунтувала низку наукових положень, висновків і рекомендацій, які відзначаються науковою новизною.

Серед них назвемо декілька, на яких зупинимось окремо.

I. Дисертантка уклала авторську семантичну систему поняттєво-термінологічного апарату геологістики разом з необхідними дефініціями (с. 22).

II. Автор здійснила еквідистантний аналіз суб'єктів логістичної діяльності відносно інституційної та транспортної інфраструктури регіону (с. 117-124).

III. Дисертантка виділила форми геопросторової організації логістичної діяльності на прикладі зернової логістики (с. 150-151).

IV. Автор показала застосування оптимізаційних методів до прийняття науково-обґрунтованих рішень в транспортній та розподільчій логістиці (с. 156-174).

У цілому слід відзначити логічну побудову, внутрішню єдність і пов'язаність дисертаційної роботи. У ній ґрунтовно вивчено та широко процитовано літературні джерела. Дисертаційне дослідження логічно побудоване, грамотно структуроване, містить важливі наукові і практичні результати.

Дискусійні положення та зауваження

1. Бажано посилити комплексний підхід до розгляду проблем логістики та геологістики в контексті транспортного та розподільчого її складників, оскільки логістика трактується як науково-практична діяльність з організації та оптимізації економічних потоків, тобто поточкових явищ в економіці, які розглядаються логістичною основою оптимізації економічних зв'язків між галузями, підприємствами, регіонами, а також країнами та регіонами світу. Логістична теорія та практика базується на інтегрованому розумінні логістичних потоків, тобто єдності потоків товарів, послуг, інформації, фінансів. При цьому, як відзначають самі логісти, всі ці потоки здійснюються на певній території, тому територіальна організація логістичних потоків повинна обов'язково враховуватись та аналізуватись по відношенню як до усіх видів логістичних потоків (товарів, послуг, інформації, фінансів, кадрів), так і по відношенню до функціональних складників логістики, таких як транспортна і розподільча логістика. Отже, розглядаючи проблему територіальної організації транспортної та розподільчої

геологістики, що є темою дисертації Сеньків М. І., слід підкреслити їхню роль та значення як складників інтегрованої логістичної системи ЗРУ (с. 26-27).

2. Серед дослідників проблеми, що розглядаються, не вказані відомі українські вчені у сфері геологістики та просторової організації господарства, такі як академік НАПН України, д.екон.н., проф. Олійник Я. Б., д.екон.н., проф. Стадницький Ю. І. (с. 7).

3. Не можу погодитись з визначенням виробництва ЗРУ як різногалузевого. Це надто спрощений підхід, зокрема, з точки погляду логістики, оскільки виробництво поділяється на виробництво індустриальних товарів та виробництво споживчих товарів з різними логістичними підходами і методами оптимізації. Так, виробництво індустриальних товарів характеризується логістикою з міжнародною скороченою назвою "В 2 В" (бізнес - бізнесу), а виробництво споживчих товарів має підставою логістику типу "В 2 С" (бізнес - споживачу). Отже, споживання і відповідна логістика може мати індустриальний характер (об'єднує промисловість, сільське господарство, будівництво, інші галузі, у т. ч. сфери послуг) та споживчий характер (галузі, що виробляють товари для населення). Власне, для геологістики фіксований характер має географія виробництва та географія споживання. Завдання геологістики — оптимізувати географію логістики між ними, тобто географію зв'язків (потоків) між виробництвом та споживанням (с.7 в авторефераті).

4. Немає посилань на графічні розробки в роботі, які належать автору, але про це не вказано (всі графічні листи).

5. У картосхемах еквідистантних зон навколо залізничних та автомобільних МТК в ЗРУ не вказано їхню належність до Пан'європейських та Трансконтинентальних коридорів (с. 134, с. 138).

6. Не розкрито історико-географічні підстави формування транспортно-логістичної мережі ЗРУ, зокрема, впливу українського чумацтва на сучасну географію транспортних шляхів в Україні.

Наведені дискусійні питання і зауваження мають рекомендаційний

характер, вони не знижують високого теоретичного, науково-методичного і прикладного рівня дисертації. У цілому дисертаційна робота Сеньків М.І. складає позитивне враження фахового дослідження непростой піонерної теми.

Повнота викладу основних результатів дослідження в опублікованих працях

Відповідно до теми дисертації, зміст і результати дослідження достатньо повно висвітлені в 23 наукових працях, 17 з яких є одноосібними, 9 є статтями у фахових виданнях, у т. ч. 2 статті в закордонних виданнях, 2 — у виданнях, що належать до міжнародної наукометричної бази.

Сформульовані в дисертації наукові положення, висновки і рекомендації належать особисто автору.

Апробація основних результатів дослідження

Основні наукові результати дисертаційного дослідження Сеньків М.І. апробовані на 12 міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях, у т.ч. на XII з'їзді Українського географічного товариства.

Ідентичність змісту реферату до основних положень дисертації.

Зміст автореферату повною мірою відображає головні положення, висновки та рекомендації, що містяться у дисертаційній роботі.

Загальний висновок

На підставі викладеного вважаю, що дисертаційна робота Сеньків М. І. “Транспортна і розподільча геологістика в Західному регіоні України” є самостійно виконаним, завершеним науковим дослідженням, в якому отримані нові науково обґрунтовані теоретико-методичні та практичні результати, що в сукупності підпорядковані розв’язанню конкретної науково-прикладної проблеми розвитку геологістики в Україні. Поставлену в дисертаційній роботі мету досягнуто, завдання виконано.

Отримані в дисертаційній роботі нові науково обґрунтовані положення

мають вагоме теоретико-методичне та практичне значення для подальшого розвитку та можуть бути використані як у навчальному процесі, так і в практиці менеджерської логістичної діяльності.

За змістом і оформленням кандидатська дисертація відповідає вимогам п. п. 9, 10, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р. (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 656 від 19.08.2015 р. та № 1159 від 30.12.2015 р.), а її автор Сеньків Мар'яна Ігорівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата географічних наук за спеціальністю 11.00.02 – економічна та соціальна географія.

Офіційний опонент,
доктор географічних наук,
професор кафедри країнознавства та туризму
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

22.05.2017

Смирнов І. Г.

Підпис Смирнова І.Г. підтверджую

